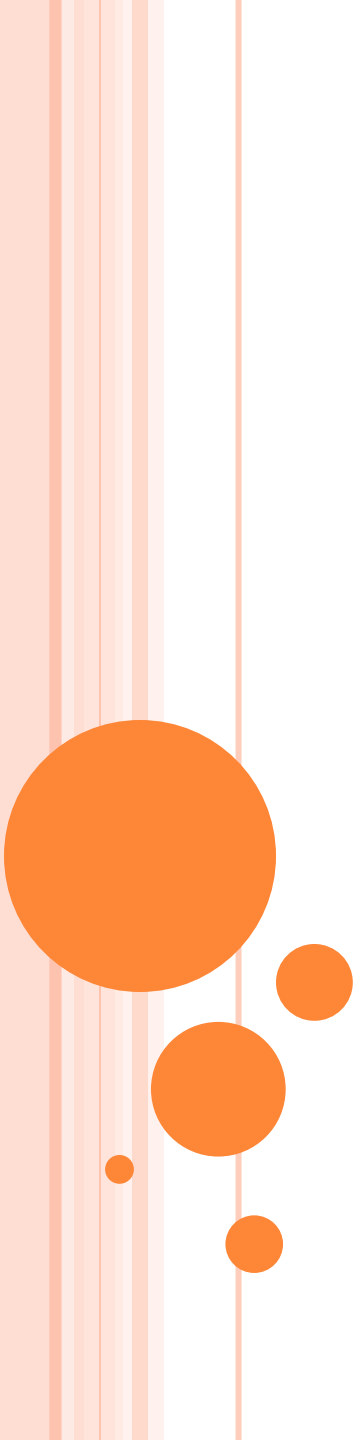

PRZEMIANY SPOŁECZNE W JAPONII PRZEZ PRYZMAT KINA. WYBRANE ZAGADNIENIA

dr Agnieszka Kiejziewicz

PRZEMIANY KINA JAPOŃSKIEGO

- Film jako zwierciadło przemian społecznych

ETAPY ROZWOJU KINEMATOGRAFII JAPOŃSKIEJ

- I. Okres pierwotny 1895 – 1923**
- II. Okres klasyczny 1923 – 1945**
- III. Okres mistrzowski 1945 – 1960
- IV. Okres „Nowej Fali” 1960 – 1971
- V. Okres komercjalizacji 1971 – 1980
- VI. Okres kryzysowy 1980 – 1989
- VII. Okres odnowy 1989 – do dziś

BENSHI

PIERWSZE JAPOŃSKIE FILMY

- *Opadające liście klonu* (jap. 紅葉狩 *Momijigari*)
- Scena z teatru kabuki
- Tematyka pierwszych filmów wiele mówi o **ważnych tematach społecznych**

Gendai – geki

Akcja dzieje się „współcześnie” lub pod koniec XIX wieku

Tematyka obyczajowa

Obrazy stonowane, podkreślenie relacji międzyludzkich, tradycji, obyczajów w zderzeniu z modernizacją

Kręcone w zmodernizowanym Tokyo

Jidai - geki

Akcja rozgrywa się w czasach wojen XIV-XV w. lub rządów szogunatu Tokugawa

Tematyka polityczna, filmy historyczne

Obrazy akcji, wyeksponowany dynamizm fabuły

Kręcone w Kioto (średniowieczna zabudowa)

ERY PRZEMIAN SPOŁECZNYCH W DOBIE KINEMATOGRAFII

OKRES MEIJI (1868 – 1912)

- Otwarcie na Zachód
- Nowinki techniczne (proch, kalendarz, moda)
- Restauracja Meiji
- Wojna Japońsko – Rosyjska (1904-1905)
- Szogunat → monarchia konstytucyjna

KONSTYTUCJA MEIJI

OKRES TAISHŌ (1912 – 1926)

- I Wojna Światowa
- Rozwój przemysłu
- Kino w Japonii
- 1923 – Trzęsienie ziemi w Tokyo

OKRES SHŌWA (1926 – 1989)

- Okres panowania cesarza Hirohito
- Okres panowania cesarza Hirohito (Shōwa)
można podzielić się na trzy podokresy:
 - nacjonalizmu i wojny 1926-1945;
 - okupacji amerykańskiej 1945-1952;
 - powojenny 1952-1989.

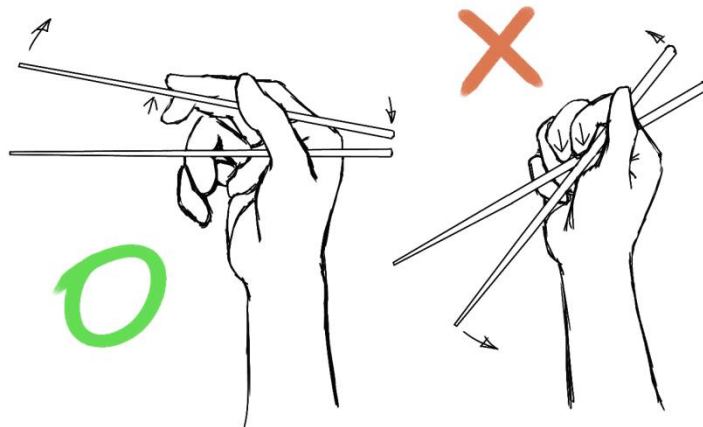
OKRES HEISEI (1989-2019), OKRES REIWA (OD 2019)

OBYCZAJE I FILM

OBYCZAJE

Film jako nośnik tradycji i medium dyskutujące o przemianach obyczajów

METAMORFOZA OBRAZU KOBIETY

SIOSTRY Z GION (1936), REŻ. KENJI MIZOGUCHI [FRAGMENT]

Dostęp: <https://www.youtube.com/watch?v=LfCMeVELdIM>

STARSZA SIOSTRA

WYSTĘPY PUBLICZNE – PRZEMIANA ROLI

NASTOLATKI *I* BŌSŌ ZOKU

***Bōsō Zoku* A PRZESTĘPCZOŚĆ WŚRÓD MŁODZIEŻY**

- Przestępstwa drogowe
- Zabójstwa, napady rabunkowe, gwałty (np. w 1987 r. – 131 045 przestępstw popełnionych przez członków zoku)
- Na przełomie ostatnich lat spadek liczby przestępstw o 20-30%

KAMIKAZE GIRLS (2004, REŽ. TETSUYA NAKASHIMA)

OBRAZ MĘŻCZYZNY: OD SAMURAJA DO SALARYMANA

SAMURAJE

- Fragment filmowy: *Harakiri* (1962), reż. Masaki Kobayashi

- Muzyka filmowa – muzyka tradycyjna (shamisen)
- Objasnienia rytuału i zasad panujących w świecie samurajów dla odbiorcy

KRÓTKA HISTORIA SAMURAJÓW

- *Saburau* (czas.) – „służyć panu”
- Feudalny rycerz japoński
- 10% populacji kraju!
- Powstanie klasy samurajów
- Samuraje jako grupa społeczna

pojawił się na przełomie VII i VIII wieku n.e.
(okres Yamato)

- Filmy jidai-geki:
nostalgia za tradycją
w ujęciu poetyckim
(romantycznym)
- Mężczyzna jako
strażnik wartości
- Cechy charakteru
- Wybrana klasa

REWOLUCJA MEIJI

- Po rewolucji Meiji zniesiono w 1871 roku wszystkie tytuły samurajskie. Mimo licznych protestów warstwa samurajów została formalnie zlikwidowana.

KODEKS BUSHIDO – ZACHODNI MIT

- 1232- *Gosebai shikimoku* → pierwszy japoński zbiór prawa
- Idea „drogi samurajów” → okres Tokugawów
- 1710-1716 → *Hagakure Kikigaki*, Tsunetomo Yamamoto
- Po II wojnie → popularyzacja „ideologii narodowej”

SAMURAJE W KINIE

Jidai - geki

Akcja rozgrywa się w czasach wojen XIV-XV w. lub rządów szogunatu Tokugawa

Tematyka polityczna, filmy historyczne

Obrazy akcji, wyeksponowany dynamizm fabuły

Kręcone w Kioto
(średniowieczna zabudowa)

- sztuka z epoki
- Powiązany ze sztuką teatralną
- Makijaż, dramatyzm
- Dbłość o historyczność kostiumów oraz scenografii
- Bohaterowie: samuraje, kupcy, rzemieślnicy, roju (urzędnicy)

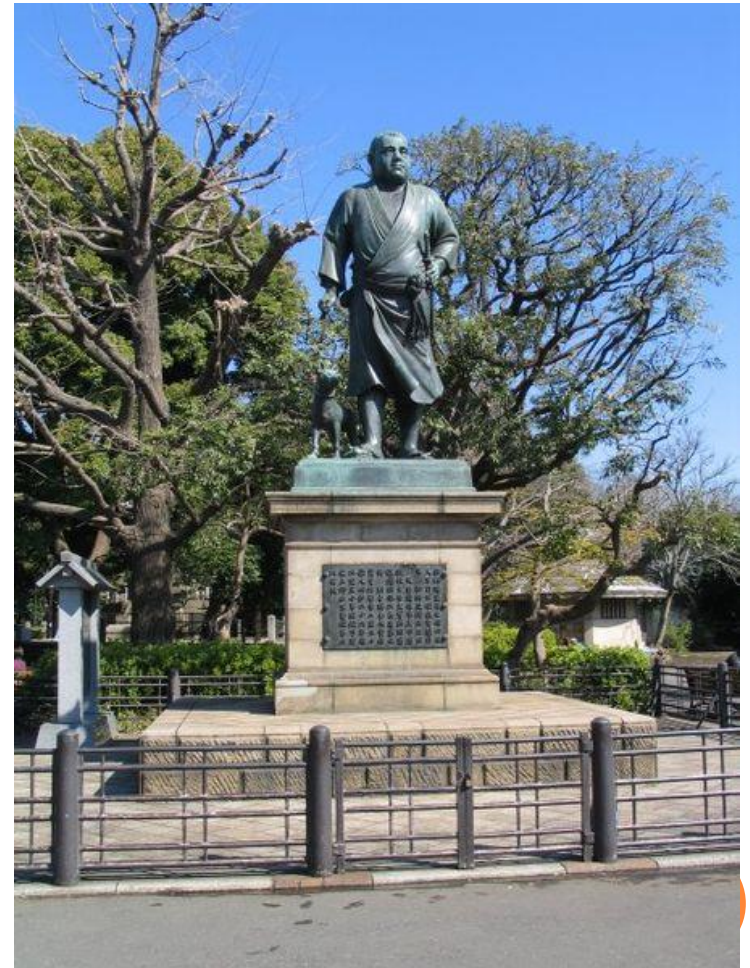

- Pozytywni bohaterowie noszą makijaż, złoczyńcy mają rozwichrzone włosy
- Archaiczne formy językowe
- Sceny walk- dalekie od realizmu, grupa nigdy nie atakuje na raz
- W serialach i produkcjach telewizyjnych ogranicza się ilość pokazywanej krwi
- Ale: przeciwnie w *chambara eiga* → nastawienie na walkę

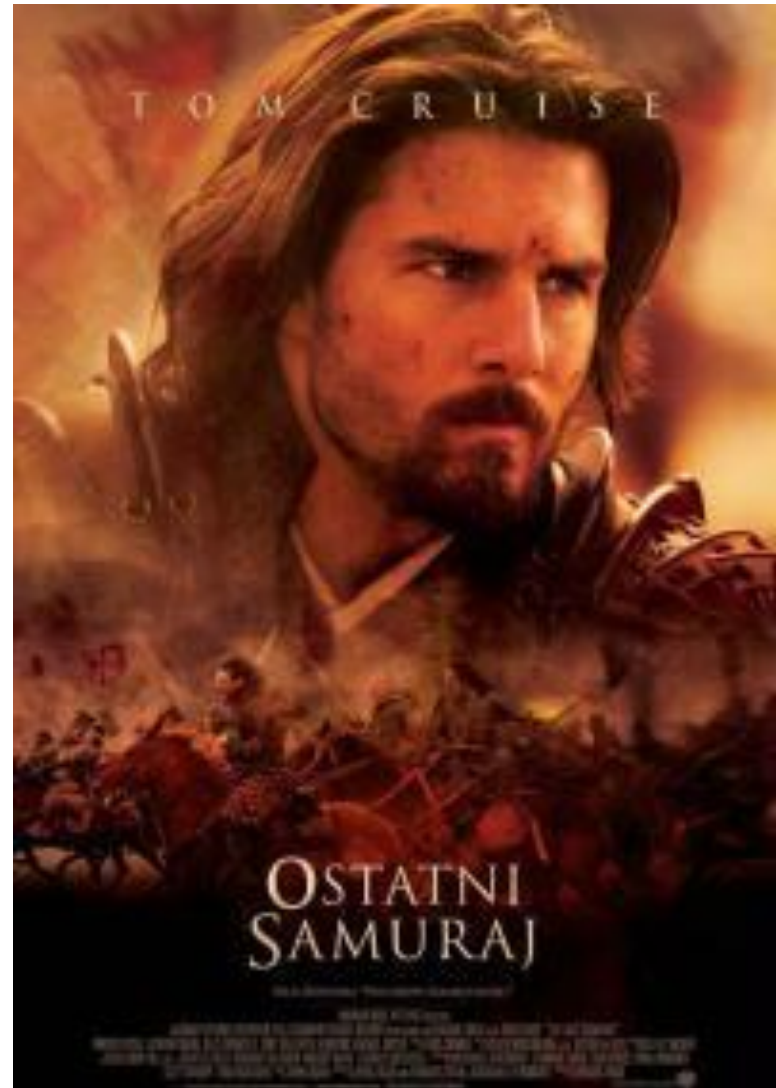

OSTATNI SAMURAJ, EDWARD ZWICK, USA 2003

- 1870 r.
- Na podstawie życia Takamori Saigo i Julesa Brunet
- Nakręcony w większości w Nowej Zelandii, góra Taranaki „przypomina” górę Fuji

- Uproszczenie historii westernizacji Japonii
- Przedstawienie historii jako tła przemiany bohatera.
„Mix” sylwetek kilku „zachodnich samurajów” z historii Japonii
- Błędy w rozumieniu symboliki religijnej, kultury, nieznajomość geografii (góra za portem w Yokohamie)
- Walka samuraja przedstawiona jako „altruistyczna pobudka” → historia: niezgoda w stosunku do „wyrównania” statusu wszystkich ludzi

Historia:

- Zemsta roninów z Ako (1702 rok) na urzędniku państwowym za śmierć pana Naganoriego Asano. Asano nie znał etykiety dworskiej i drasnął mieczem urzędnika, z którym przybył do Edo. (Zakaz dobywania broni na dworze shoguna)
- Po śmierci Asano 300 samurajów zostało **roninami**. (Kuranosuke Oishi +46 roninów = najwierniejsi)

CZTERDZIESTU SIEDMIU RONINÓW, KENJI MIZOGUCHI 1941

KEANU REEVES

47 RONINÓW

ZOBACZ TĘ LEGENDĘ W 3D

UNIVERSAL PICTURES PRESENTS IN ASSOCIATION WITH RELATIVITY MEDIA KEANU REEVES' 47 RONIN KIRIYUO SANADA TADANORU ASANO RYOMU KIKUCHI
YU SHIBASAKI *MIYU SAKURAI JOSHUA FLEMYN PIERRE MOULLE *STUART BARRELL *MELISSA JOHNS PROLES *JANISMAN JOHN MATHESON *
DIRECTED BY SCOTT STODOL CHAS VENTON WALTER HAMADA PRODUCED BY PAMELA ARDY *ERIC KALLEN *DAVID *CHRIS MORGAN & WALTER HAMADA
WRITTEN BY CHARLIE MORGAN AND HUSSEIN AMIN *DIRECTED BY PAUL THOMAS *A UNIVERSAL PICTURE

W KINACH OD 10 STYCZNIA

www.47roninovie.com

SALARYMANI

PRACOWNICY

- Oficjalny czas pracy trwa zazwyczaj od godziny 8 lub 9 do 17.
- Powrót z pracy do domu o normalnej porze może wywołać negatywne reakcje i przypuszczenia o utracie zaufania męża ze strony szefa.
- Rzeczywisty czas pracy zaczyna się godzinę przed oficjalnym i trwa do około 19. lub 20.
- Zwieńczeniem dnia pracy są kilkugodzinne pobyty z kolegami z pracy w restauracjach.

EMPATYCZNI OJCOWIE

- *Jak ojciec i syn* (2013), Hirokazu Koreeda

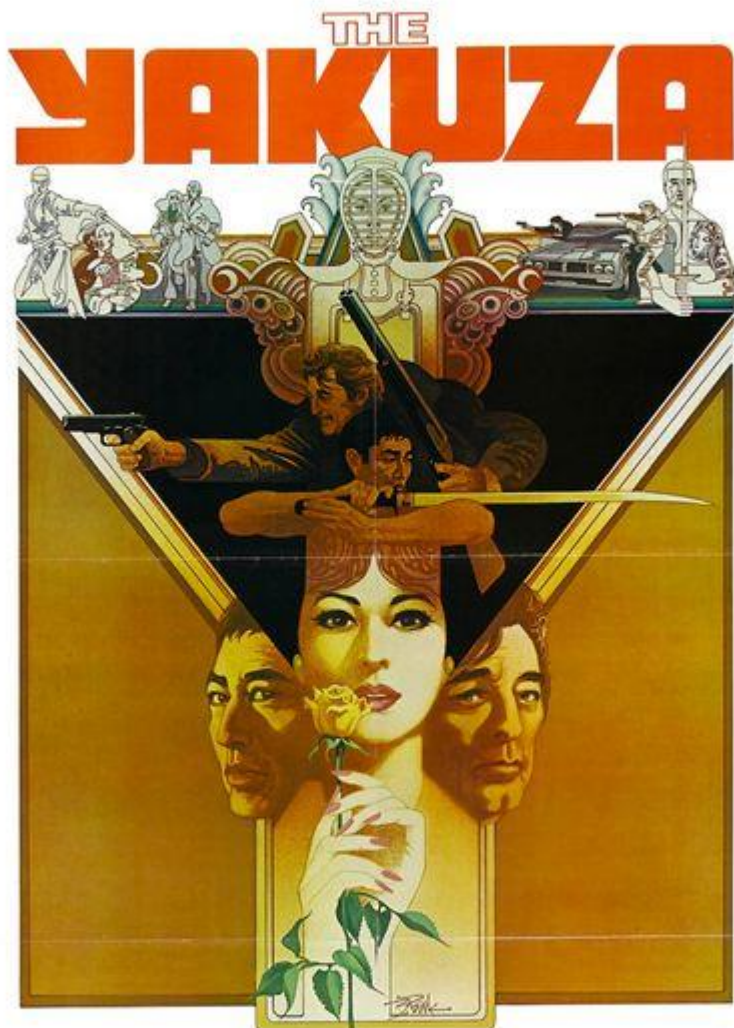

FILMY O YAKUZACH

Separated by blood and centuries-United by a woman-
Now, hurled together against The Yakuza...brotherhood of the East.

ROBERT MITCHUM
TAKAKURA KEN

in a SYDNEY POLLACK Production "THE YAKUZA" and BRIAN KEITH as "Tanner"
Screenplay by PAUL SCHRADER and ROBERT TOWNE • Story by LEONARD SCHRADER
Produced and Directed by SYDNEY POLLACK • Music by DAVE GRUSIN
PANAVISION® TECHNICOLOR® From Warner Bros. A Warner Communications Company

NONSTOP ENTERTAINMENT PRESENTAR

TAKESHI KITANO

"En skoningslöst
hård film"

SCREEN

"Kitanos bästa
film på tio år"

HOLLYWOOD REPORTER

OUTRAGE

EN FILM AV TAKESHI KITANO

PRODUCED BY TAKESHI KITANO AND OFFICE KITANO PRODUCTION • SCREENPLAY BY TAKESHI KITANO AND "OUTRAGE"
DIRECTED BY TAKESHI KITANO • CASTING BY TAKESHI KITANO • COSTUME DESIGNER TAKESHI KITANO • MUSIC BY TAKESHI KITANO • EDITOR TAKESHI KITANO
EXECUTIVE PRODUCERS TAKESHI KITANO AND OFFICE KITANO PRODUCTION • PRODUCED BY TAKESHI KITANO AND OFFICE KITANO PRODUCTION
CASTING BY TAKESHI KITANO • COSTUME DESIGNER TAKESHI KITANO • MUSIC BY TAKESHI KITANO • EDITOR TAKESHI KITANO
EXECUTIVE PRODUCERS TAKESHI KITANO AND OFFICE KITANO PRODUCTION • PRODUCED BY TAKESHI KITANO AND OFFICE KITANO PRODUCTION
CASTING BY TAKESHI KITANO • COSTUME DESIGNER TAKESHI KITANO • MUSIC BY TAKESHI KITANO • EDITOR TAKESHI KITANO

silver

nonstopentertainment.com

NONSTOP

NOWOCZESNOŚĆ I TRADYCJA W FILMIE JAPOŃSKIM

KONCEPCJA FURUSATO

- Kolebka japońskości
- Tęsknota za wiejskimi obszarami
- Tęsknota za dzieciństwem, czasami przed modernizacją
- Zderzenie starego i nowego

香り高き詩情 美と哀愁の藝術作!

一年一作、小津安二郎作品

脚本 野田高梧・小津安二郎

主演 笠智衆 杉山昌子 山根寿子 三宅邦子 大友柳太朗 東千代之介 中村錦之助 十朱幸子 松谷繁子 三宅邦子

東京物語

松竹映画

(Tokijska opowieść)

Producent: Shochiku/Ofuna, Japonia. Reżyseria: Yasujiro Ozu. Scenariusz: Yasujiro Ozu i Kogo Noda. Zdjęcia: Yuharu Atsuta.

- Tokijska opowieść jest jednym z głównych filmów Ozu, będących jednocześnie wyznacznikiem kanonu twórcy. **Reżyser proponuje widzowi nowy sposób tworzenia relacji pomiędzy miejscem i trwaniem akcji, inny od klasycznego kina hollywoodzkiego.**
- Filmowy modernizm
- Podgatunkiem *gendai geki* jest *shomin geki*, będący osobną klasyfikacją, do której zaliczają się **filmy opowiadające o życiu rodzinnym i kładące nacisk na przemiany tradycji rodzinnych w związku z postępującą industrializacją.** *Tokijska opowieść* w pełni wpisuje się w schemat podgatunku, czyniąc jednocześnie z Yasujiro Ozu najważniejszego reżysera filmów *shomin geki*.
- Żabia perspektywa

AMAE

- Koncepcja przynależności do domu i rodziny
- Definiowanie tożsamości
- tendencja do nieustannego dążenia do wytworzenia dobrych stosunków z ludźmi
- upowszechnienie wzajemnej pomocy do tego stopnia, że powstają nowe obszary przynależności oraz zależności jednostki od innych

DOM WIELOPOKOLENIOWY I NOWE RODZINY PATCHWORKOWE

NASZA MŁODSZA SIOSTRA (2015)
HIROKAZU KOREEDA

WYCHOWANIE TRADYCYJNE I „NOWA SZKOŁA”

- Szacunek dla ojca
- Wychowanie – rola kobiet
- Dziadkowie – nie zajmują się karaniem
- Rola chwalenia się rodziną (krytyka ojca jako obelga)
- Bezkarność → do 7 roku życia

URODZIŁEM SIĘ, ALE... (1932), REŻ. YASUJIRO OZU

- *Urodziłem się, ale...* (*Umarete wa mita keredo*, 1932)
[do obejrzenia: <https://www.youtube.com/watch?v=IDy4RsxDuy4>]

PODSUMOWANIE